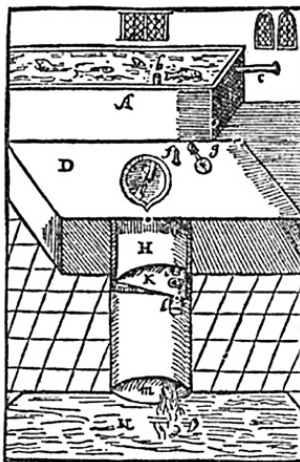

Water-Closet

Az ókori vízöblítéses latrinákat a középkor hosszú időre elfelejtette. A vízrendszerű árnyékszéket (Water-Closet) Angliában találták fel, ezért hívják a nálunk is elterjedt ilyen illemhelyet angol-WC-nek.

A kora újkori Angliában, I. Erzsébet uralkodása idején egy hóbortos költő, **Sir John Harrington** – aki történetesen a királynő egyik keresztgyereke volt – otthoni műhelyében 1584 és 1591 között megalkotta a mai angol-WC őseit, az ún. öblítővizes szekrényt, melyet Ajax-nak nevezett el. Vízszekrényének alsó részén egy nyílás volt, egy bőrre szerelt szeleppel zárva. Harrington készüléke abban különbözött a gazdag háztartásokban már meglévő éjjeliedényt tartalmazó ülőszekrényektől, hogy ennek lehajtható fedele volt, és kiürítette magát. A bőrt szagtalanítónak szánta, de ennek a funkciónak a bőr nem teljesen felelt meg. Két ilyen szerkezetet készített. Az egyik, a házában működött, a másikat keresztanyjának, I. Erzsébet királynőnek ajándékozta.

A prisie in perfection

- A. the Cesterne.
- B. the little washer.
- C. the wast pipe.
- D. the seate board.
- E. the pipe that comes from the Cesterne.
- F. the Screw.
- G. the Scallop shell to cover it when it is shut downe.
- H. the stoole pot.
- I. the stopple.
- K. the current.
- L. the sluice.

M.N. the vault into which it falls: alwayes remember that () at noone and at night, emptic it, and leaue it halfe a foote deepe in fayre water. And this being well done, and orderly kept, your worst prisie may be as sweet as your best chamber. Bur to conclude all this in a few wordes, it is but a standing close stoole easilie emptied.

And by the like reason (other formes and proportions obserued) all other places of your house may be kept sweet.

Sir John Harrington (1560 – 1612)

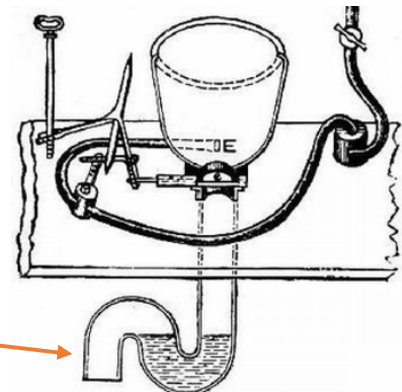
I. Erzsébet (1533 – 1603)

I. Erzsébet 1558-ban foglalhatta el az öt megillető trónt. Hosszú uralkodása idején Anglia hatalmas anyagi és szellemi fejlődést ért el, miközben megvédte országát az idegen támadóktól és legyőzte belső ellenfeleit. 100 keresztgyereke volt, közülük az egyik Harrington, akinek walesi házában látta meg a vízszekrényt és azonnal csináltatott egyet. Londoni Whitehall-palotájában ékes fürdőszobát rendezett be magának, ahol a víz egy bonyolult rendszer által kagylókból és kövekből folyt be egy kényelmes, fából készült kádba. Itt helyezte el Harrington ajándékát.

A találmány nem lett népszerű. A jómódúak megmaradtak a bilis székeknél, melyeket a személyzet tartott tisztán. A városlakók többsége továbbra is az ablakból ürítette az utcára az éjjeliedény tartalmát. Az újabb felfedezésre még közel 180 évet kellett várni.

Alexander Cumming (1733 – 1814) egy skót órás és műszerész 1775-ben elsőként szabadalmaztatta az olyan vízöblítő WC-t, amely már megoldotta a szagok, gázok átszivárgását, az **S kanyar, vagyis a szifon** alkalmazásával.

Joseph Bramah (1748 – 1814), angol lakatos és feltaláló tökéletesítette Cumming szerkezetét, és 1778-ban Londonban szabadalmaztatta a ma is használatos – közlekedőedények elvére épülő vízöblítéses illemhelyet, amely az igénybe vétel után már teljesen eltünteti a kellemetlen gázokat, szagokat.

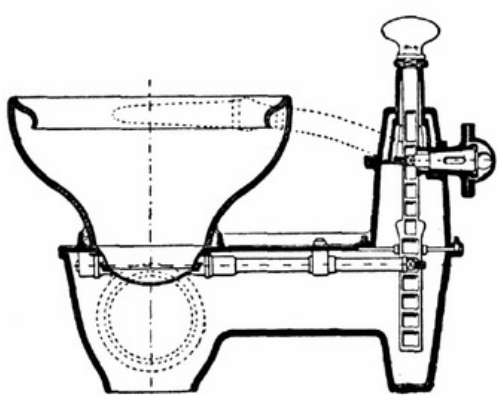

Fig. 1.

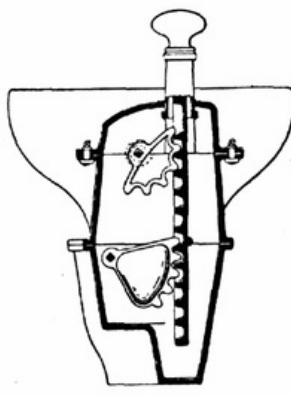

Fig. 1 a.

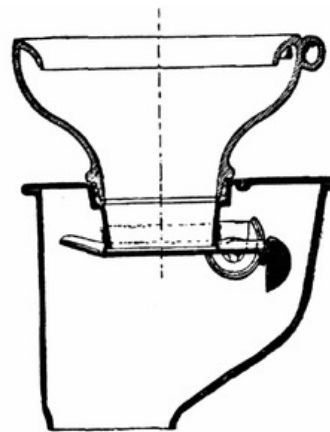

Fig. 2.

Bramah találmányának sikerén felbuzdulva, dániai műhelyében megkezdte a sorozatgyártást. A WC egyre népszerűbb lett a fejlettebb európai országokban.

Az angol közegészségügyi törvény 1848-ban írta elő, hogy minden új építésű házban WC-t kell létesíteni. Sir John Harrington alkotásától számítva, több mint 250 évre volt szükség, hogy elterjedjen a vízöblítéses illemhely.

Hazánkban az első angol-WC-t **gróf Széchenyi István** 1840-ben építtette nagycenki kastélyában. Az eredeti szoba-WC ma is megtekinthető Nagycenken, a kastélymúzeumban.

